

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှုဆိုင်ရာ သမိုင်းအမွေအနှစ်များ

ယေဘုယျအားဖြင့် အကျဉ်းထောင်များနှင့် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှုများသည် ခေတ်သစ်နိုင်ငံများ၌ အခြေခံကျသည့် အခန်းကဏ္ဍတစ်ခု အဖြစ် ပါဝင်နေပြီး အထူးသဖြင့် အာဏာရှင်စနစ်နှင့် အာဏာရှင်စနစ်အလွန် နိုင်ငံများတွင် ဖြစ်သည်။ ဤစီမံကိန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ ၏ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်းဆိုင်ရာ သမိုင်းနှင့် ခေတ်ပြိုင်အခန်းကဏ္ဍတို့အပြင် နိုင်ငံနှင့်လူ့အဖွဲ့ အစည်းအား ပြန်လည်နေရာချထားမှု/ အစီအစဉ်ချထားမှုပြုရာတွင် ၎င်းတို့ ၏ အရေးပါမှု တို့ကိုလေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။

ဤစီမံကိန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှု အလေ့အထများ၏ သမိုင်းကြောင်း နှင့် အကျိုးဆက် (ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထား ပုံများ၊ မူဝါဒများ၊ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စီစဉ်ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် နေ့စဉ်လူနေမှုဘဝ)များအကြောင်း ကွင်းဆင်းလေ့လာမှု အခြေပြု အသိပညာကို ဖော်ထုတ်မည်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် လက်ရှိနိုင်ငံရေး ပြေလျော့လာမှုကို ခေတ်ပြိုင် ရာဇဝတ်တရားစီရင်ရေးစနစ်က မည်သို့ မည်ပုံ တုံ့ပြန်မည်ကို လေ့လာခြင်းလည်းဖြစ်သည်။ ဤစီမံကိန်းသည် ခေတ်ကာလတစ်လျှောက် ကြီးမားသောအကျိုးသက် ရောက်မှုရှိသည့် အတိတ်၏အလေ့အကျင့်ဆိုင်ရာ စိတ်ကူးများကို ခံစားနားလည်ရန် သမိုင်းအမွေအနှစ် ဆိုင်ရာယူဆချက်ကို အသုံး ပြုပြီး လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းတို့အတွက် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှုအလေ့ အထများ မည်သို့ မည်ပုံ ကြံ့ကြံ့ခံရပ်တည်နေသည်၊ (သို့) အပြောင်းအလဲဖြစ်စေသည် (သို့) အကျိုးဆက်များဖြစ်စေသည်ကို လေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။ အများ ပြည်သူ၏ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံရမှု အတွေ့အကြုံများနှင့် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှုဆိုင်ရာ အလေ့အထများသည် ဒီမိုကရေစီနှင့် ငြိမ်းချမ်း ရေး တည်ဆောက်ထိန်းသိမ်းမှုတို့ တွင် အထောက်အကူဖြစ်သည့် (သို့မဟုတ်) ယုတ်လျော့စေသည့်နည်းလမ်းတို့ ကို ရှင်းပြနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

စီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းဖော်ပြခြင်း

စီမံကိန်း အကျဉ်းချုပ်

မြန်မာနိုင်ငံသည် အလွန်လျှင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲနေပါသည်။ ဤ ၅ နှစ်သက်တမ်းရှိ စီမံကိန်းသည် မြန်မာ နိုင်ငံအတွင်း ထောင်ချ အပြစ်ပေးမှုနှင့်ပတ်သက်သည့် သမိုင်းကြောင်းနှင့် အကျိုးဆက်များအကြောင်းဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ခေတ်ပြိုင် ရာဇဝတ် တရားစီ ရင်ရေးသည် လက်ရှိနိုင်ငံရေး ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်နေမှုများအား မည်သို့ တုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်နေသည်ဆိုသည့် အကြောင်းလည်း ဖြစ်သည်။

ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှုဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်များသည် ကျယ်ပြန့် သည့် နိုင်ငံဖွဲ့ စည်းမှုပုံစံများ၊ နိုင်ငံတော်နှင့် ပြည်သူများအကြား အဓိက ဆက်နွယ်မှုကိုတို့ ရှုမြင်နိုင်သည့်နေရာတစ်နေရာဖြစ်သည်။ ဤသုတေသနစီမံကိန်းမှတစ်ဆင့် ကျွန်ုပ်တို့ သည် ဒီမိုကရေစီ နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်မှုနှင့်ရေရှည်တည်တံ့စေမှုတို့ကို အထောက်အကူပြုသည့် သို့မဟုတ် ယုတ်လျော့စေသည့် နည်းလမ်း များကို လေ့လာမည် ဖြစ်သည်။ ဤလေ့လာမှုတွင် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှုဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေး၊ နည်းစနစ်များ နှင့် အတွေ့အကြုံများကို အာရုံစိုက် လေ့လာမည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှုဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်များသည် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် တရားဝင်မှု ညွှန်းကိန်းတစ်ခုခုသို့ လုပ်ဆောင်မည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ မျှော်လင့်ထားသည်။ ထို့အပြင် ယင်းအလေ့အကျင့်များကို လူမှုသိပ္ပံနည်းကျ နားလည်ခြင်းသည် ပြိုင်ဆိုင်မှုမြင့်မားပြီး ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ နယ်ပယ်ရှိ တက်ကြွလှုပ်ရှားမှုနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အားထုတ်မှုများကို သတင်း အချက်အလက်များ ပံ့ပိုးခြင်းနှင့်နည်းလမ်းပြပေးခြင်းအတွက် အရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍတစ်ခု ပါဝင်နေသည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဥပဒေပညာဌာန၊ Justice For All အဖွဲ့အစည်းတို့ နှင့်အတူ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမှတစ်ဆင့် ဤစီမံကိန်းသည် အသိပညာ ထုတ်လုပ်ခြင်း/ဖြစ်ထွန်းစေခြင်းကိုအထောက်အကူဖြစ်စေမည်။ ထို့ အပြင် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်း ဆိုင်ရာ နယ်ပယ်ရှိ ရှေ့နေများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်/အရည်အသွေးကို တိုးတတ်ကောင်းမွန်စေမည်။ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုများတွင် သင်ရိုးများ ဖော်ဆောင်ခြင်း၊ဖြစ်ရပ်/အဖြစ်အပျက်အခြေပြုလေ့လာခြင်းများကို ဖော်ဆောင် ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်းနှင့် သက်ဆိုင် သူများပါဝင်သည့် စာတမ်းဖတ်ပွဲများနှင့် အလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲများကို နည်းပြလုပ်ပေးခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ ထို့ပြင် ပညာရပ် ဆိုင်ရာ အသိုင်းအဝိုင်း၊ အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းနှင့် နိုင်ငံအာဏာပိုင်များအကြား ချိတ်ဆက်ဆောင် ရွက်မှုများ အားကောင်းလာ ရေးနှင့် ဆွေးနွေးပြောဆိုမှုဆိုင်ရာအခွင့်အလမ်းများဖြစ်ပေါ်လာရေးအတွက် ကူညီသွားမည်ဖြစ်သည်။

ရည်ရွယ်ချက်များ

၁။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှု၏ ခေတ်ပြိုင်နှင့်သမိုင်းဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍကို သုတေသန-အခြေပြုနားလည်မှုနှင့် မူဝါဒနှင့်ဆက်နွှယ်နားလည်မှုများ ပိုမိုအားကောင်း လာစေရန်။

၂။ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှု သမိုင်းကြောင်းနှင့် အကျိုးဆက်များအကြောင်း ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်မှု အခြေပြု အသိပညာ/ဗဟုသုတ ထုတ်လုပ်ရန်။ ထို့အပြင် ခေတ်ပြိုင် ပြစ်ဒဏ်စနစ်သည် လက်ရှိနိုင်ငံရေးဖြေလျှော့မှုကို မည်သို့မည်ပုံ တုံ့ပြန်ပြုမူသည်ကို လေ့လာ ရန်။

၃။ ပြည်သူလူထု၏ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှု အတွေ့ အကြုံများကို သိမြင်နားလည်ရန်နှင့် ဖမ်းဆီးမှုအလေ့အကျင့်များက ဒီမိုကရေစီနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်မှု၊ ထိန်းသိမ်းတည်တံ့စေမှုတို့ကို အကူအညီဖြစ်စေသည့် သို့ မဟုတ် ယုတ်လျော့စေသည့် နည်းလမ်း များအကြောင်း သိနားလည်စေရန်ဖြစ်သည်။

၄။ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှုအလေ့အထ၏ ရှုပ်ထွေးအငြင်းပွားဖွယ်ရာ သဘောသဘာဝကို ရှင်းပြရန်၊ ၎င်းတို့ ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ပြုလုပ်ရန်၊ ဒီမိုကရေစီ၊လူ့အခွင့်အရေးနှင့်ဥပဒေစိုးမိုးရေးအတွက် အရွေ့ သစ်တစ်ခုကို အားပေးလုပ်ကိုင်နေသည့် မူဝါဒချမှတ်သူ များအား အလင်းပြရန်ဖြစ်သည်။

၅။ နိုင်ငံဖွဲ့ စည်းမှုဖြစ်စဉ်နှင့် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှု ဓလေ့အကြားဆက်နွှယ်မှုအပေါ် ကွင်းဆင်းလေ့လာမှု အခြေပြု နည်းနာများကို အသုံးပြုရန်နှင့် သုတေသနအခြေပြု မူဝါဒဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးပွဲများကို အားပေးမြှင့်တင်ရန်။

သုတေသန အကြောင်းအရာ

အတွေ့အကြုံများ

ဤစီမံကိန်း၏ အတိုင်းအတာထဲတွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ထောင်ချအပြစ်ပေးခံရမှုကို လက်ရှိထိခိုက်ခံစားနေရဆဲနှင့် ခံစားခဲ့ရဖူး သူများ(လူတစ်ဦးချင်းသော်လည်းကောင်း၊ အုပ်စုလိုက်သော်လည်းကောင်း)တို့ပေါ် အဓိကထားလေ့လာမှုပါဝင်သည်။ လူများသည် မတူညီသည့် နေရာအသီးသီးတွင် မတူညီသည့် အချိန်၌ အကျဉ်းထောင်ထဲတွင် နေထိုင်ခဲ့ရသည့် အတွေ့အကြုံကို ရရှိခံစားခဲ့ကြရ ပြီး ထိုတွေ့ကြုံခံစားရမှုတို့ကို ၎င်းတို့အနေဖြင့် မည်သို့ ရှုမြင်ခဲ့ကြခြင်းက ကျွန်ုပ်တို့ စိုးရိမ်သည့် အရာဖြစ်သည်။ တစ်ဦးချင်းအဖြစ် သော်လည်းကောင်း၊ အုပ်စုလိုက်သော်လည်းကောင်း ဖြစ်နေသည့်သူများနှင့် ပတ်သက်၍ အကျဉ်းထောင်အတွင်း အတွေ့အကြုံများ သည် ထိုသူများ၏ ခံစားမှုအမြင်တွင် မည်သို့အဓိပ္ပါယ်ရှိနေသနည်း။ မတူညီသည့်အချိန်တွင် သီးခြားလူအုပ်စုများအပေါ် ကွဲပြား

သည် ဆက်ဆံပြုမှု ပြုလုပ်ခဲ့သလား။ ထောင်ချအပြစ်ပေးမှုသည် မတူညီသည့်အချိန် အတိုင်းအတာတွင် မတူညီသောသက် ရောက်မှု ရှိခဲ့စေသလား။ ဖမ်းဆီးအကျဉ်းချမှုကို နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်တစ်ခုအနေဖြင့် တွေ့ကြုံခံစားခဲ့သလား။

Ph.D ဘွဲ့အတွက် ပြုလုပ်ရသည့် စီမံကိန်း (project) တစ်ခု၏ အစပိုင်းအဆက် အနေအထားအတွင်း ကာလရှည် ကွင်းဆင်းလေ့လာ မှုမှတစ်ဆင့် အခြားသူများအကြားမှာ အဆိုပါ မေးခွန်းတွေကို ရှာဖွေစုံစမ်း ဖော်ထုတ်သွားမည်ဖြစ်သည်။ အချက်အလက် အရင်း အမြစ်များအနေဖြင့် အကျဉ်းသားဟောင်းများ၊ အကျဉ်းသားများ၏ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိများ၊ နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသား အဖွဲ့အစည်း များမှ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် စစ်တမ်းရလဒ်များ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၏ အစီရင်ခံစာများ စသည်ဖြင့်ပါဝင်မည် ဖြစ်သည်။ နေ့စဉ်လူနေမှုဘဝထဲတွင် သို့မဟုတ် အကျဉ်းထောင်မှ ထွက်လာပြီးနောက်တွင်(ဥပမာ အုပ်စုသဘော ဆက်နွယ်နေမှု၊ ဘာသာရေးအရ သို့မဟုတ် အယူဝါဒသဘောအရ ယုံကြည်မှုများ၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းများ) မည်သို့တွေ့ကြုံ ခံစားရ သည်ကို သက်ရောက်မှုရှိစေသည့် လူမှုရေးနှင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ထင်ဟပ်ချက်များကို သိနားလည်စေသည့်အပြင် အဦးဆုံး လူ၏ ရှုမြင်သုံးသပ်မှုများကိုပါ ဖော်ပြပေးမည့် အတွေ့အကြုံဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ဖန်တီးရယူရန်အတွက် စောင့်ကြည့်လေ့ လာမှုများ၊ အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးပြောဆိုမှုများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများအား အသုံးပြုမည်ဖြစ်သည်။ ထူးခြားစွာ ဆက်နွယ်နေသော ရှုထောင့်အမြင်ဖြင့်ကြည့်လျှင် အာရုံစိုက်၍အဓိကထားလေ့လာရမည့် အုပ်စုအဖြစ် ရှင်းလင်းစွာရှိနေသော်လည်း နိုင်ငံရေးအကျဉ်း သားများ၏ အတွေ့အကြုံများကိုချည်း သီးခြားအာရုံစိုက် ဂရုပြုလုပ်ဆောင်နေမည် မဟုတ်ပေ။ သို့သော် နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသား အဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းမရှိသော အကျဉ်းသားများ သို့မဟုတ် အကျဉ်းသားဟောင်းများ၏ အတွေ့အကြုံများ သည်လည်း ထောင်သွင်း အကျဉ်းကျခံရသည့် အတွေ့အကြုံနှင့်စပ်နွယ်သည့် နိုင်ငံတော်နှင့် ပြည်သူ့အကြား ပတ်သတ်ဆက်နွယ်နေမှုကို နားလည်သဘော ပေါက်ရန်အတွက် အရေးပါသည်။

အကျဉ်းထောင်ဝန်ထမ်းများ၏ အတွေ့အကြုံများကလည်း ကျွန်ုပ်တို့ အာရုံစိုက်ရာဖြစ်ပြီး အကျဉ်းထောင်အရာရှိဟောင်းများအား လည်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းသွားမည်ဖြစ်သည်။ လက်ရှိ အကျဉ်းထောင်များတွင် ကျင့်သုံးနေသည့် အလေ့အကျင့်များကို လက်တွေ့ကနဦး သိရှိနိုင်ရန်အတွက် လက်တလော အကျဉ်းကျနေသူများနှင့် လက်ရှိအကျဉ်းထောင်ဝန်ထမ်းများကို ခွင့်ပြုပါက တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုများကိုလည်း စီစဉ်ပြုလုပ်သွားမည် ဖြစ်သည်။

နည်းပညာများ

ဤစီမံကိန်း၏ အတိုင်းအတာတွင် ကျန်းမာရေးနှင့် မိလ္လာစနစ်ကဲ့သို့သော အကျဉ်းထောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ငန်းများ အပါ အဝင် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှုနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ရုပ်ပစ္စည်းကိရိယာပိုင်းတို့ ကို လေ့လာခြင်းလည်း ပါဝင်မည်ဖြစ်သည်။ ရည်ရွယ်ချက် သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖိနှိပ်ခဲ့သည့် သမိုင်းကြောင်းတွင် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှု နည်းပညာ၏ အခန်းကဏ္ဍကို လေ့လာရန်နှင့် ခေတ်ပြိုင် နည်းပညာအသုံးပြုမှုတို့ သည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို မည်သို့ အထောက်အကူဖြစ်သည်ကို လေ့လာရန် ဖြစ်သည်။ မည်သည့်နည်း ပညာသည် အမြင်မတူမှုကိုနှိပ်ကွပ်ရေးနှင့်သက်ဆိုင်၍ မည်သည့်နည်းပညာများက ပြုပြင်ပြောင်း လဲမှုနှင့် ဆက်နွယ်နေသလဲ။

'နည်းပညာဆိုင်ရာ စွက်ဖက်မှု' အရ ကျွန်ုပ်တို့ဆိုလိုသည်မှာ အရင်းအမြစ်ရှိသည့် သက်ဆိုင်သူများက လက်တွေ့ ရည်မှန်းချက်များ ကို ပြည့်မီစေရန်ချမှတ်ထားသော မူဝါဒဦးတည်ချက်၏ ရုပ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာ ပေါ်လွင်ထင်ဟပ်မှုဖြစ် သည်။ ဤနည်းပညာများသည် ပိုမိုထိရောက်သည့်၊ ခေတ်မီသည့်၊ စနစ်ကျသည့် အလေ့အကျင့်များဖြစ်စေသော ကစားပွဲကို ပြောင်းလဲစေနိုင်သည့်အရာများအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည်။ အာရုံစိုက်လုပ်ဆောင်မည့် အချက်သည် အတိုင်းအတာ သေးငယ်သည့် သို့မဟုတ် နေ့စဉ်သုံးနည်းပညာများ အပေါ်တွင်သာ တည်မှီနေမည်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ နည်းပညာများသည် သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းအလိုက် တည်ရှိနေသည့် ပါဝင် သင့်သူများက ၎င်းတို့၏နေ့စဉ် လုပ်ငန်းခွင်တွင် အကျဉ်းထောင်ကြီးကြပ်သူ၊ လုံခြုံရေးဝန်ထမ်း သို့မဟုတ် ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခံရသူ အဖြစ် အသုံးပြုနေသည့် အရာများဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ ရှုမြင်ပုံသည် သုံးစွဲသူအခြေပြု၍ လူထုကိုဦးတည်သောသဘော ဖြစ်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် အကျဉ်းထောင်အတွင်း နေ့စဉ်သုံး နည်းပညာများအား စတင်အသုံးပြုသည့်အခါ မည့်သည့်အရာများ ဖြစ်ပေါ်လာ သည်ကို နားလည်လိုသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အကျဉ်းသား အမျိုးအစားခွဲစနစ်များ၊ ဖောင်ပုံစံ၊ စာရင်းဇယား နှင့် အဆင့်အတန်း အသုံးပြုသည့် ဗျူရိုကရေစီသွင်ပြင်လက္ခဏာများပြဌာန်းလုပ်ကိုင်လာသည့်အခါ မည်သည့်အရာတွေ ဖြစ်လေ့ရှိသလဲ။ သို့မဟုတ် အကျဉ်းသား၏ ကောက်ရိုးဖျာကို ကွပ်ပျစ်ဖြင့် အစားထိုးလဲလှယ်သည့်အခါ၊ ချီနေင်သည်ကြိုးအစား လက်ထိပ်ကိုအသုံးပြုသည့် အခါ သို့မဟုတ် အများသုံးအိမ်သာများနှင့် အညစ်အကြေးစွန့်ပုံးများအစား သီးသန့်သုံးရေအိမ်သာများ ပြောင်းလဲတပ်ဆင် သည့်အခါ မည်သည့်အရာများ ဖြစ်သလဲ။

အချက်အလက် အရင်းမြစ်များတွင် အကျဉ်းထောင် ကန်ထရိုက်တာ/အကျဉ်းထောင်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်း စာချုပ်ရသူများ၊ အကောင်အ ထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သူများ၊ မန်နေဂျာများ၊ စီမံကိန်းများ၊ စီမံကိန်း အသေးစိတ်အချက်အလက်များနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ ဆန်းသစ်လာမှု သမိုင်းကြောင်းများပါဝင်သည်။ ထို့အပြင် နည်းပညာ အစားထိုးစီမံကိန်းများတွင် ပါဝင်လုပ်ကိုင်နေသော ပြုပြင် ပြောင်းလဲရေး အေဂျင်စီ/လုပ်ငန်း ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အမြင်များနှင့် ရှုထောင့်များပါဝင်မည် ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံရေး

ဤစီမံကိန်း၏ အစိတ်အပိုင်းတွင် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှုအပေါ် နိုင်ငံတော်၏ ရှုမြင်မှုကို နားလည်သဘောပေါက်စေရန် အလို့ငှာ မူဝါဒ များကို စိစစ်ခြင်း၊ အများပြည်သူဆိုင်ရာ ကြေညာချက်များအပြင် အကျဉ်းထောင်များနှင့် ရာဇဝတ်ဆိုင်ရာတရားမျှတမှုအကြောင်း ဆွေးနွေးငြင်းခုံမှုများပါဝင်သည်။ ကမ္ဘာနှင့်ဒေသတွင်း အစီအစဉ်များ၏ ဆုံမှတ်နှင့် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်း မှုဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေးအားဖြင့် နိုင်ငံတော်နှင့်နိုင်ငံသားဆက်ဆံရေးအား ပြန်လည်ပုံဖော်ခြင်းကို အထင်အရှားပြသည့် နည်းလမ်းတို့ ကို သီးခြားအာရုံစိုက်မည်။ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် နိုင်ငံရေးမှ အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ဖွင့်ထုတ်ပြနိုင်မလား၊ အမှန်တကယ်ပြောင်းလဲလိုသည့် ဆန္ဒကို ထင်ဟပ်မှုရှိသလား၊ သက်ဆိုင်သူများသည် ထိုရည်ရွယ်ချက်များကို လက်ခံသလား၊ ဆန့်ကျင်သလားဆိုသည့် စိုးရိမ်မှုရှိ ပေမည်။

ကျွန်ုပ်တို့ သည် နိုင်ငံရေးဆိုသည်ကို အာဏာခွဲဝေခြင်းအကြောင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ အလေ့အထနှင့် အသွင် သဏ္ဍာန်အကြောင်း၊ တရားဝင်ဖြစ်မှုအဆိုအပေါ် ဗြိုင်ဆိုင်မှုအကြောင်း၊ အာဏာလားရာနှင့် အဆက်အစပ်အကြောင်း အဖြစ် နားလည်ထားသည်။ ထို့အပြင် ပြည်သူလူထု ပါဝင်မှုနှင့် ပြည်သူ့ အသံ အဆင့်ဆင့်အကြောင်းလည်းဖြစ်သည်။

ထောင်ချအပြစ်ပေးမှုဟူသည် လူမှုဆိုင်ရာ ထိန်းချုပ်မှု၏ အမှုအရာ ဖြစ်သည်။ အကျဉ်းထောင်များသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို စုစည်း တည်ဆောက်ရာ၊ ခွဲခြားရာနည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး ဥပဒေနှင့်ကိုယ်ကျင့်တရားလက်တံချဲ့ ခြင်းလည်းဖြစ်သည်။ အကျဉ်းထောင်ဆို သည်မှာ နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံသားအကြား အဆက်အစပ်ကို ဖော်ပြသည့် နေရာနှင့် အလေ့အထတစ်ခုဖြစ်သည့် အတွက်ကြောင့် ၎င်းသည် အခြေခံအားဖြင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာနေရာနှင့် အလေ့အကျင့်ဖြစ်သည်။ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှုဆိုင်ရာ နိုင်ငံရေးကို အာရုံစိုက် ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံတော်အာဏာနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ပြောင်းလဲလာသော ပြောဆိုမှုများကို ဖော်ပြနိုင်စေသည်။ နိုင်ငံရေး ဆန္ဒအလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် အခြေအနေများကိုလည်း မီးမောင်းထိုးပြနိုင်သည်။

အချက်အလက် အရင်းအမြစ်များတွင် အငြင်းအခုံများ၊ အငြင်းပွားဖွယ်ရာများ၊ မူဝါဒများ၊ ဥပဒေပြုမှုများ၊ အစီရင်ခံစာ အသစ်များ၊ ကော်မတီများ၊ သက်ဆိုင်သူအမျိုးအမျိုး၊ ဥပမာ အကျဉ်းသားဟောင်းများ(အထူးသဖြင့် နိုင်ငံရေးလုပ်သူများ)၊ အကျဉ်းထောင် ဝန်ထမ်းဟောင်းများ၊ အကျဉ်းထောင် စီမံခန့်ခွဲမှု ကိုယ်စားလှယ်များ စသည်ဖြင့် ပါဝင်မည်။ ဤအပိုင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့်

လုပ်ငန်းသည် Political Ethnography (နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှုဗေဒ (သို့) လူနှင့်ယဉ်ကျေးမှုလေ့လာခြင်းပညာ¹) အသွင်ဆောင်သည်။

မိတ်ဖတ်များနှင့် စီမံကိန်းများ

ဦးဆောင်အဖွဲ့အစည်း - DIGNITY (Danish Institute against Torture, Denmark)

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် အဖွဲ့အစည်း - ဥပဒေပညာဌာန၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ။

Justice for All, Myanmar

ငွေကြေးပံ့ပိုးသည့် အဖွဲ့အစည်း - DANIDA (The Danish Ministry of Foreign Affairs)

စီမံကိန်း စတင်သည့်နေ့ရက် - ၁ ရက်၊ ဇူလိုင်လ၊ ၂၀၁၆

ပြီးဆုံးမည့်ရက် - ၃၀ ရက်၊ ဇွန်၊ ၂၀၂၁

အဓိက ဝေါဟာရ စကားလုံးများ - လူ့အခွင့်အရေး၊ ဖွဲ့စည်းမှုဆိုင်ရာ အပြောင်းအလဲ၊ ဥပဒေ၊ နိုင်ငံရေး အာဏာ၊ အကျဉ်းထောင်များ

စုစုပေါင်းထောက်ပံ့သည့် ငွေကြေးပမာဏ - 9,990,176 DKK

---

¹Temporary translation